

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK TÖRVÉNYHOZÁSÁNAK EGYIK SZÉGYENFOLTJA: A FUGITIVE SLAVE ACT 1850

KELEMEN ROLAND

A HUN-REN-ELTE
Jogtörténeti Kutatócsoport
blogja

A SZERZŐ:

DR. KELEMEN ROLAND

A SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
JOGTÖRTÉNETI TANSZÉKÉNEK
ADJUNKTUSA

KELEMENR85@GMAIL.COM

2023. szeptember 11.

A törvény közvetlen előzményei

1849-ben Kalifornia kérte csatlakozását az Unióhoz, ami felborította volna a rabszolgatartó és a nem rabszolgatartó államok szenátuson belüli egyensúlyát. Ez pedig alkotmányos válságot idézett elő. A 31. kongresszusnak ennek megfelelően számos kérdéses kérdést kellett tárgyalnia, így többek között a szökevény rabszolgákkal szembeni fellépés kérdéskörét. A közhangulatban abszolút benne volt a szakadás lehetősége, vagyis az Unió felbomlása. Zachary Taylor elnök eszköztelen volt a helyzet megoldására, így Henry Clay, Daniel Webster és Stephen Arnold Douglas szenátorok próbálták feloldani a patthelyzetet. Henry Clay 1850. január 29-én nyolc pontból álló tervezetet terjesztett a szenátus elé, amellyel olyan kompromisszum kialakítására törekedett, amely révén ekkor még el lehetett kerülni a mélyebb válságot Észak és Dél között. E tervezet hetedik pontja a szökött rabszolgák

hatékonyabb üldözését mondta ki.¹

A déliek szerint utóbbira azért volt szükség, mivel a szökött rabszolgák mögött sokszor az északi abolitionista mozgalmak álltak. E tényt igazolja is, hogy például a New York államban található Vigilance Anti-Slavery Committee közölte, hogy a tagjai 1849-ben 151 rabszolgának nyújtottak segítséget a szökésben. A déliek ezért egyre inkább szigorúbb törvényi szabályozást követeltek, mivel az akkor hatályos első, 1793-as Fugitive Slave Act bár előírta, hogy a szökött rabszolgákat a nem rabszolgatartó államoknak is vissza kell szolgáltatnia, azonban ez sok esetben nem valósult meg. A legnagyobb károk a nem rabszolgatartó államokkal határos rabszolgatartó államokat érték, így Marylandet, Virginiát, Kentuckyt és Missourit, mégis a délebbre helyezkedő államok képviselői követelték lehangosabban a szigorítást.²

Végül az 1850-es alkotmányos kiegészítés részeként megalkotott Fugitive Slave

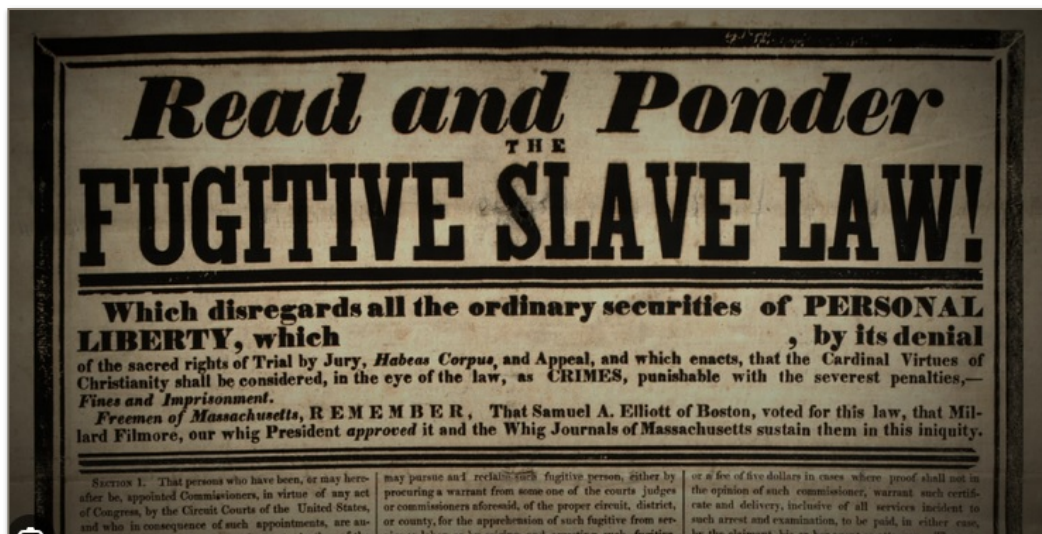
Act – a többi kérdés támogatása miatt – kedvezve a délieknek a szökevény rabszolgákról szóló szabályokat is módosította, és kitágította a posse comitatus évszázados gyakorlatát.³

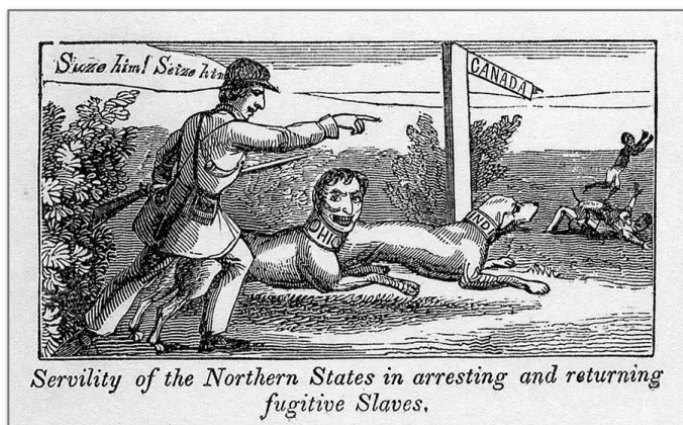
Mi is az a posse comitatus?

A posse comitatus ősi angol intézmény, amely lehetővé tette, hogy a sheriff a tizenöt évesnél idősebb férfiakat felkérje (felhívja) a béke megőrzésére, a törvények betartatására, zavargások leverésére, bűnözők elfogására.⁴ Az intézmény szabályozása Nagy Alfrédig vezethető vissza, azonban az már szokásjogi jelleggel korábban is létezett.

A tradíciók szerint a helyi közösséget megilleti annak a joga, hogy a közösség békéjét zavaró egyéneket közös erővel elfogják és bíróság elé állítsák. E jogot használták fel a feudális kor uralkodói arra, hogy rendészeti szervek hiányában a közbiztonságot fenntartsák. E jogot a Stuart uralkodók megpróbálták felszámolni, végül a Bill of Rights megerősítette azt és csak az 1867-es büntetőjogi törvény adta át a történelemnek.

A kialakuló Egyesült Államok átvette az intézményt, ám annak elvi élében jelentős különbség mutatkozott: míg az anyaországban királyi előjogként funkcionált, addig itt inkább az önkormányzatiság megtestesítője volt.⁵ Az amerikai gyarmatok javarészt határterületek voltak a 17-18. században, így mindenkinek érdeke volt a lakosság felfegy-

verzése, mert a kisebb közösségek ezáltal tudták megvédeni magukat az indián támadásoktól.⁶ A 19. század első felében viszont a posse comitatus folyamatos bővítése volt megfigyelhető.

Fugitive Slave Act

Az 1850-es Fugitive Slave Act óriási változást eredményezett a posse comitatus

korábbi évtizedekben tapasztalható alkalmazásában. A törvény ötödik cikkének felhatalmazottja a marshall és helyettese volt, vagyis szövetségi alkalmazott. Nekik volt kötelességük a bírói parancsnak a végrehajtása, vagyis a szökött rabszolgák kézre kerítése és visszaszolgáltatása, ennek – vétlen vagy szándékos – elmulasztása esetén jelentős pénzbírsággal sújthatták őket. Amennyiben szükségesnek vélték a rendelkezések realizálása érdekében, igénybe vehették az érintett megye közösségét, vagyis felhívták a posse comitatus intézményét. A törvény ezen szakasza kifejezetten kimondta, hogy minden állampolgár köteles volt ezen parancsnak eleget tenni és segíteni, támogatni a gyors és hatékony végrehajtást.⁷ Így a nem rab-

szolgatartó államok polgárai is kötelesek voltak a posse comitatus elrendelése esetében részt venni a területükön lévő szökött rabszolgák elfogásában, viszont ezzel a rendelkezéssel a törvény lényegében a déli rabszolgatartók meghosszabbított karjává tette őket.⁸

A törvény hatályba lépése után csak az abolitionista csoportok álltak

ellen a törvény végrehajtásának, de legalább ekkora hányada a lakosságnak megértő volt a déliek panaszára és aktívan támogatták annak végrehajtását, ellenben a jelentős többség, bár nem értett egyet a törvény rendelkezéseivel, de belenyugodott abba az Unió egysége miatt.⁹ A fordulat 1854 után következett be a Kansas-Nebraska Act elfogadása után. A törvény létrehozta Kansast és Nebraskát, viszont ehhez szükséges volt a törvényhozásban a déliek támogatására, ám ők először nem kívántak hozzájárulni ahhoz, hogy olyan területeket hozzanak létre, ahol a Missouri-kompromisszum¹⁰ okán kötelezően tiltott lett volna a rabszolgatartás. Az államokat létrehozó törvény elfogadásával hatályon kívül

helyezték a kompromisszumot és a területen lakók döntésére bízták annak meghatározását, hogy legyen-e ott rabszolgaság vagy sem. Ennek hatására tömegesen érkeztek a területre rabszolgaság pártiak és ellenesek, ez végül vérontást eredményezett, ami pedig visszafordíthatatlan töréseket idézett elő Észak és Dél között.¹¹ Amit csak fokoztak a néhol rendkívül brutális fellépések a szökött rabszolgákkal szemben. Így egyre kevésbé tudták igénybe venni a posse comitatus, mivel a helyben lakók ellenálltak, így egyre többször a haderő érvényesítette a törvénybe foglaltakat. Ilyenkor úgy érveltek, hogy a katonák nem a haderő tagjaként, hanem polgárként vettek részt a posse comitatus felhívásban.¹² A haderő igénybevétele a polgári hatóságok részéről bevett gyakorlattá vált.

Végül a polgárháború után, 1878-ban a Posse Comitatus Act véglegesnek ható módon zárta le a haderő rendészeti célú alkalmazásának eseteit, azonban az ősi, polgári egyének igénybevételét lehetővé tévő értelmű posse comitatus a törvényt után is fennmaradt, sőt a fénykorát ezt követően élte a vadnyugaton.

Hivatkozások:

- Campbell, Stanley W.: Slave Catchers - Enforcement of the Fugitive Slave Law. 1850-1860. Chapel Hill, 1968. The University of North Carolina Press, 3-5. p.
- Campbell 1968. 6-8. p.
- Russel, Robert R.: What Was the Compromise of 1850? The

Journal of Southern History, 1956. 3. sz.

⁴ Jenkins, John Philip: Posse comitatus (<https://www.britannica.com/topic/posse-comitatus>).

⁵ Kopel, David B.: The Posse Comitatus And The Office Of Sheriff: Armed Citizens Summoned To The Aid Of Law Enforcement. Journal of Criminal Law and Criminology, 2015. 4. sz. 792. p.

⁶ Härke, Heinrich: The Rite to Bear Arms. In: Handgunner, 1996/április-május 388. p.

⁷ Fugitive Slave Act 1850 (<https://www.battlefields.org/learn/primary-sources/fugitive-slave-act>).

⁸ Kopel, 2015. 797. p.

⁹ Campbell 1968. 50-79. p.

¹⁰ A kompromisszum előírta, hogy az északi szélesség 36°30'-tól északra eső területeken nem lehet rabszolgát tartani.

¹¹ Sutton, Robert K.: The Wealthy Activist Who Helped Turn "Bleeding Kansas" Free. Smithsonian Magazine. 2017. augusztus 16. (<https://www.smithsonianmag.com/history/wealthy-activist-who-helped-turn-bleeding-kansas-free-180964494/>).

¹² Kopel 2015. 797. p.

Képek elérhetősége:

- oldal: <https://www.pbslearningmedia.org/resource/mr13.socst.us.fugiac/fugitive-slave-act/> 2023. 09. 09.
- oldal: <https://harris23.msu.domains/event/1855-michigan-pushes-back-against-fugitive-slave-law/> 2023. 09. 09.

A cikkekben feltüntetett állítások a szerző saját véleményét képezik.

A blogon megjelent művek utánközlése csak a szerző és a szerkesztőbizottság engedélyével lehetséges. Ennek megszegése jogi felelősségrevonást eredményez.

Erre, a blogon megjelent írásra a következőképp lehet hivatkozni:

Kelemen Roland: Az Egyesült Államok törvényhozásának egyik szégyenfoltja: a Fugitive Slave Act 1850. In: **JOG.történet. A HUN-REN-ELTE Jogtörténeti Kutatócsoport blogja**. 2023. szeptember 11. mtajogtortenet.elte.hu/blog/kelemen-roland-fugitive-slave-act